

**The Secret Doctrine Commentaries
The Unpublished 1889 Instructions
by H.P. Blavatsky.**

Transcribed and Annotated
by Michael Gomes

Stichting I.S.I.S., Den Haag 2010

ISBN 978 90 70163 66 2

702 blz., gebonden. Prijs € 59,00

In zijn introductie schrijft Michael Gomes dat deze *Secret Doctrine Commentaries* de nooit eerder gepubliceerde afschriften bevatten van de in steno opgenomen aantekeningen van de bijeenkomsten van de Blavatsky Lodge in Londen in 1889. De Blavatsky Lodge werd opgericht in 1887 ten huize van Mabel Collins nadat Mme Blavatsky in Londen was aangekomen. Toen in september 1887 begonnen werd met het uitgeven van het blad *Lucifer, the Light-bringer*, verhuisde men naar het bekende adres: 17 Lansdowne Road.

Om lid te worden van de Blavatsky Lodge waren er verschillende mogelijkheden. Er waren kandidaat-leden en geassocieerde leden van de Loge die beloofden theosofie te bestuderen, te verdedigen en te verspreiden, naar beste kunnen. Voor die derde graad hoefde men geen lid te zijn van de Theosophical Society. Leden, zij die in aanmerking wilden komen voor de tweede en eerste graden waarbij men ook lid was van de Society, legden een strengere belofte af. Zoals: het streven om van theosofie een werkzame kracht in hun leven te maken, het ondersteunen van de theosofische beweging en haar leiders, het geen kwaad spreken van anderen, het strijden tegen de lagere aard, mededogend zijn voor de zwakte van anderen, zelf studeren en leren aan anderen, en het aan de beweging geven van tijd, geld en werk.

Na de uitgave van *De Geheime Leer*

aan het einde van 1888 besloot de Loge om een stenograaf in te huren voor het noteren van de discussies over deel I van *De Geheime Leer*. Dat gebeurde op de bijeenkomsten tussen 10 januari en 20 juni 1889.

In 1890 en 1891 werden de notities over de eerste 12 bijeenkomsten uitgegeven onder de titel: *Transactions of the Blavatsky Lodge*.

Jarenlang waren deze *Transactions of the Blavatsky Lodge* de enige verslagen van HPB in discussie over *De Geheime Leer*. Maar de vooruitziende blik van haar medewerkers heeft ervoor gezorgd dat de originele notities van al de 21 bijeenkomsten nu beschikbaar zijn. Het overleven van de eenentwintig handgeschreven folio's, nog in een buitengewone goede staat ondanks hun ouderdom, is op zichzelf al een fenomeen. Deze originelen zijn in 1992 ontdekt tussen de nagelaten papieren van B.P. Wadia, en naar Los Angeles gebracht. Daarna is Michael Gomes benaderd om de folio's ter publicatie uit te werken. Het resultaat vinden we in het hier besproken boek: *The Secret Doctrine Commentaries*.

De originele notities tonen aan dat de eerder uitgegeven *Transactions of the Blavatsky Lodge* soms erg zijn ingekort en dat uitspraken van Mme Blavatsky niet allemaal vermeld worden.

Heel belangrijk ook voor de tegenwoordige bestudeerder van *De Geheime Leer*, is wat Mme Blavatsky daarover zei en wat door haar leerling William Kingsland als volgt werd genoteerd: *Analogie is de grote wet van De Geheime Leer: zo boven – zo beneden. De microkosmos is een reflectie*

van de macrokosmos. De Geheime Leer gaat anders te werk dan de wetenschap. De methoden van de wetenschap zijn inductief, zij gaan van het bijzondere naar het universele, terwijl de methode van De Geheime Leer deductief is en van het universele naar het bijzondere gaat.

Je zou kunnen zeggen dat men door studie van *De Geheime Leer* leert kijken vanuit het geheel naar het detail, dat dan altijd deel blijft uitmaken van het geheel dat men niet uit het oog verliest. Dat veroorzaakt de noodzakelijke transformatie in het denken waar het eerste doeleinde van de Theosofische Vereniging om vraagt.

Michael Gomes sluit zijn introductie af met nog een aanhaling van William Kingsland waarin deze zijn diepe betrokkenheid aangeeft: *We staan voor een ogenblik op de drempel van dat oneindige bewustzijn waar geen groot noch klein bestaat, geen zijn of niet-zijn, tijd of ruimte, licht of duisternis, geluid of stilte... Laat ons stil zijn en luisteren, of we misschien het bewustzijn kunnen instellen op deze goddelijke harmonie en er iets van mee kunnen nemen in het dagelijks leven. Onze taak was tot nu toe niet makkelijk, maar met de kracht die we opdeden kunnen we voortgaan en deze diepere geheimen van het leven leren beheersen, want daardoor alleen kunnen we hopen onszelf te bevrijden van de grote illusie.*

In de verslagen van de bijeenkomsten laat Mme Blavatsky de deelnemers soms afdwalen en ze grijpt pas in als iemand gezegd heeft dat er afgedwaald wordt, alsof ze hen zelf wil laten aantonen dat ze afdwalen.

Voor de deelnemers aan deze ge-

spreksgroep in 1889 moet het een geweldige belevenis zijn geweest om Mme Blavatsky in hun midden te hebben. Zij kon als het ware de begrippen en de beelden die bij de zoekers begonnen te dagen, direct verhelderen, zoals in bijeenkomst 6 van 14 februari 1889:

Vraag: *Wat is de relatie tussen het Astrale Licht en Fohat?*

Mme Blavatsky: *Fohat is in het Astrale Licht omdat het overal is tot aan het vierde gebied, maar het Astrale Licht gaat niet over naar het vijfde gebied. Daar begint Akasa. Kijk, wat we het Astrale Licht noemen is dat wat al de bovenste gebieden van bewustzijn weerspiegelt, zoals materie, het bestaan, enzovoort.*

Zij zegt dan verder over het Astrale Licht: *Het verandert met iedere manvantara, maar ook met iedere cyclus.*

Vraag: *Bestaat dan alles wat bestaat op dit gebied eerst in het Astrale Licht?*

Mme Blavatsky: *Nee, het bestaat eerst en vooral in het goddelijk eeuwig bewustzijn en niets kan bestaan of plaatshebben op dit gebied als het daar niet bestaat.*

Vraag: *En dan wordt het gereflecteerd in het Astrale Licht?*

Mme Blavatsky: *Maar het wordt totaal omgekeerd gereflecteerd (topsy-turvy) en daarom noemen we het illusie. Wij halen onze beelden uit het Astrale Licht... het Astrale Licht neemt zijn voorstellingen uit de opperste lagen van bewustzijn en projecteert ze totaal op zijn kop. Net als in een spiegel zal alles omdraaien. Daarom noemen we het illusie.*

Vraag: *Dus wij en de natuur halen*

onze beelden uit het Astrale Licht bij alles wat we doen?

Mme Blavatsky: *Men kan er verder niet bij. Alleen zij die met het denken voorbij het Astrale Licht kunnen gaan, kunnen de waarheid zien en ervaren. Anders kan het niet. Als je het Astrale Licht niet overstijgt, blijf je altijd in die oceaan van illusie of teleurstelling, van zelf-ideatie, wat nergens goed voor is. Omdat, als we beginnen te denken, we de dingen meestal zien met onze zintuiglijke ogen, de fysieke ogen, en dan zien we eigenlijk niets.*

Uit deze aanhaling en uit de aantekeningen van al de bijeenkomsten blijkt dat het bestuderen van esoterische teksten zoals van *De Geheime Leer* vraagt om een bepaalde bewustzijnsontwikkeling, een ontwikkeling die het denken verlegt vanuit het vierde astrale gebied naar het vijfde akasische gebied; vanuit het persoonlijk afscheidende denken naar het denken vanuit het geheel, als deel daarvan.

Deze commentaren, waarbij de deelnemers aan de gespreksgroep met Mme Blavatsky in hun midden soms diep konden doordringen in de tekst van *De Geheime Leer*, geven verbazingwekkende feiten weer waar men niet omheen kan. Zo wordt op de bijeenkomst van 25 april de volgende vraag gesteld:

Is er niet een groter deel van de mensheid dat aan de wet gehoorzaamt, zodat hun verzameld karma het slechte karma van de anderen neutraliseert?

Mme Blavatsky: *Ik weet het niet, ik denk het niet. Niets kan het slechte karma van een individu neutraliseren. Collectief gezien kan er een evenwicht zijn, maar ik ben bang op de verkeerde*

manier. Kijk, het kwade overheerst overal. Dat is niet goed. Ga waar je wilt, je zult niets vinden dat wel of niet gedaan wordt uit zelfzuchtige motieven om er zelf van te profiteren, of het nu een land is of een individu, en de anderen zijn altijd de verliezers. Het is iets verschrikkelijks als je kijkt naar de tegenwoordige stand van zaken van het leven en van de beschaving. Deze beschaving is de kanker van de mensheid, het zal de mensheid ruïneren op dezelfde manier als het zelf te werk gaat. Ik heb het niet over beschaving zoals die zou moeten zijn. Het is de meest gigantische ontwikkeling van zelfzuchtigheid ooit...

Vraag: Is het egoïsme nu groter dan tijdens het vierde ras?

Mme Blavatsky: Duizend keer erger omdat zij (het vijfde ras) nog maar net opgaan in het geestelijke, en zich met de grootste wanhoop vastklampen aan de materie...

Dat was in 1889, maar Mme Blavatsky geeft ons veel te denken in 2010. Michael Gomes heeft appendices toegevoegd, waaronder een lijst met de namen van de deelnemers, waaronder de gebroeders Keightley, William Kingsland, W. Scott Elliot, Annie Besant, Mr. Forsyth, A.P. Sinnett, G.R.S. Mead, Countess Wachtmeister en anderen, wiens aanwezigheid per

bijeenkomst wordt aangegeven. Ook als appendix: een inleiding die William Kingsland gaf voor de Blavatsky Lodge.

Het boek heeft een uitgebreide index.

Je leest het niet in één keer uit, het is een naslagwerk waar je lang mee bezig kunt zijn. En dat telkens weer. Het geeft een diepgaand beeld van de Theosophical Society en vooral van de doeleinden waarvoor zij is opgericht.

Mme Blavatsky werkte in 1888 aan de oprichting van haar Esoterische School en zij werkte aan het nieuwe boek: *De Sleutel tot de Theosofie*. In de zomer van 1889 ging zij naar Frankrijk en schreef *De Stem van de Stilte*.

Haar woorden: Je moet zelf studeren. Het enige wat ik kan doen is de sleutel in je hand leggen. Je moet begrijpen dat de ene persoon goed zal begrijpen en de andere minder. Je moet je hoge vermogen gebruiken; het intellect kan er niets mee, dat zou de materialistische wetenschap met zich meebrengen. Je moet het geheel nemen en dan van het universele naar het detail gaan. Anders zul je het niet kunnen bevatten. Dat is onmogelijk. Voor mij is het zo helder en begrijpelijk als mogelijk. Dat zou kunnen zijn omdat ik een onschuldige dwaas ben, maar het heeft nooit enige moeilijkheid voor me betekend.

FvI

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?